

טורי מימון עמנואל

172844

בן אסתר ויעקב

נולד ב- י"ז תשרי תרפ"ח 1927

התגייס ל'הגנה' ב- 1946

שרת בגדוד "ברק" (12)

נפל ב- 18.5.1948

בקרוב על צמח.

עמנואל מימון,

בן אסתר ויעקב, נולד ביום י"ז בתשרי תרפ"ח (13.10.1927) בירושלים. ילדותו היתה קשה ורצופת מחלות ודאגת הורים מסורים. לאחר שהתגבר על סבלות-ילדות אלה הלך והתפתח לילד מוכשר ביותר. היתה בו נטייה לכתיבה, לביטוי עצמי, ללימוד ולהעמקה. הוא הירבה בקריאת ספרים וספרות ישראל ודברי ימי ישראל השפיעו עליו השפעה רבה. לאחר שסיים בית-ספר יסודי נתקבל לבית-ספר תיכון של "הסתדרות העובדים" בירושלים. היה חבר בתנועת "המחנות העולים" ואחר-כך ב"תנועה המאוחדת". כחבר תנועה זו התקשר מנעוריו לחיי חלוציות והגשמה בארץ ולערכי ההגנה העברית. הוא בילה כל קיץ במחנות עבודה. לאחר שסיים את לימודיו עבר עם חבריו למשמר השרון, להכשרה מגויסת. בשנת 1946 נשברה רגלו בתאונת-עבודה וגם לאחר חודשי ריפוי לא חזרה לאיתנה. עם זאת הצטרף בחודש דצמבר 1946 לקבוצת פוריה בגליל התחתון, נעשה במהרה לאחד מעמודי התווך של הקבוצה והיה מסור לה ביותר. הוא התמסר ללימוד, השתלם במדעי-הטבע ובשפות והיה אורח קבוע ב"בית גורדון" בדגניה. עמנואל הירבה לכתוב ועשה זאת בכשרון, בהומור ובבקיאות במכמני הלשון. כן עסק בארכיאולוגיה של סביבות המקום וגם במטאורולוגיה.

מלחמת-העצמאות מצאתהו עומד על משמרתו בקבוצתו. הסורים פלשו לעמק הירדן ביום 16.5.1948, השתלטו על כמה משלטים באזור, אך נבלמו על-ידי מערך כוחותינו בעמח. ב-18 במאי פתחו הסורים בהתקפה על עמח בסיוע ארטילריה וטנקים. כוחותינו לא עמדו בפני עוצמת ההתקפה הסורית, תחילה נפלה העיירה עמח ולבסוף גם תחנת המשטרה, והמגינים נסוגו תחת אש הסורים לעבר דגניה. עמנואל מילא תפקידו כקשר ועד הרגע האחרון לא סר מעמדתו. המלים האחרונות שקלטו ממכשיר-הקשר שלו היו: "הטנקים מתקרבים... המעב בכל רע..." עמנואל נפל בעמח ביום ט' באייר תש"ח (18.5.1948). גופתו לא זוהתה בין גופות החללים האחרים והוא הובא למנוחת-עולמים בקבר-אחים בבית-הקברות העבאי בדגניה א'.

הפריצה לבנין
המשטרה בצמח -
שבה נפל עמנואל ז"ל

הקרב בו השתתף ונפל עמנואל ז"ל

בבוש המשטרה בצמח

מכשולן התקפתו על צמח ועד לראשית מאי, עמדה משטרת צמח להעוב על ידי הבריטים. ברור היה שבנין זה עלול לשמש קרש-קפיצה בין לגבי ישובי עמק-הירדן באם ייתפס על ידי הערבים, ובין לגבי ערביי צמח אם יהיה בידיו. על כן כה רבתה התכונה לקראת יום הפינוי. קיים מגע של קבע עם אנשי המשטרה, כדי לדעת מראש על יום הפינוי, ומחלקה בפקודו של מוטקה פלונסקי ז"ל (נהרג אחר-כך בקרבות סג'רה) חנתה בדגניה א/ מוכנה להקרא בכל רגע לבוא להשתלט על הבנין.

ב-27.4.48, בשעה 18.00, הודיעה התצפית, שהבריטים עזבו את המשטרה. עבר זמן-מה עד שהספיקה המחלקה להתארגן ולצאת לשטח, ובינתיים נתפס בנין המשטרה ע"י הערבים. נראה היה בעליל, שהבריטים הודיעו לערבים על מועד יציאתם, כי מיד עם צאת אחרון האנגלים, נכנסו הערבים לבנין.

כשנמצאה המחלקה לפני הקרנטינה הישנה, 400 מ' צפונית-מערבית למשטרה נפתחה עליה אש מן הבנין. המחלקה נפרסה והמשיכה להתקדם, בהסתערות זריזה הצליחו האנשים לתפוס את בנין בית-הספר הסמוך למשטרה. כל הנסיונות להמשיך ולהתקדם לעבר המשטרה נכשלו מחמת האש שנורתה מן הבנין, אש שהלכה וגברה (כנראה שהגיעו לאויב תגבורות נוספות). אותה שעה נפתחה אש גם מכיוון צמח גופא. המחלקה נתבססה בביה"ס וענתה באש.

מדגניה יצאו שתי כיתות פל"ם אשר תפסו את טחנת הקמח ההרוסה שמשמאל לכביש. מעמדה חדשה זו אפשר היה לכסות באש את הכניסה למשטרה ולמנוע מן האויב את הכניסה והיציאה מהבנין.

בינתיים החשיך היום. ברור היה, שבלי פריצת קיר הבנין בחומרי נפץ לא נוכל לחדור פנימה. חומרי הנפץ הובאו לדגניה בערב מאשדות-יעקב וסודרו ב-4 תרמילי גב, שכל אחד מהם הכיל מטען של 20 ק"ג. סידורי ההפעלה היו פרימיטיביים (ע"י הצתת פתיל מלוכסן-החיתוך). עם חשכה יצאתי מדגניה עם שתי כיתות: "סבלים" נושאי-חומר ואבטחה להם.

הגענו לבית-הספר. פגשתי את מוטקה פ., שהיה המפקד במקום, והלה הודיעני שזחל אל הגדר המקיפה את הבנין ופרצה במספרים, על מנת להכשיר פריצה בכוח רב יותר. קבענו שתי כיתות שירתקו את המשטרה מצד צפון-מערב, ואלו כיתה שלישית עם כיתת פל"ם — יפרצו לבנין מצד מערב. אל היחידה הפורצת צורף חבלן ושלושה

"סבלים". כיתות הרחק פתחו באש, על מנת להסיח דעתו של האויב ולהטות אליהם את אשו, ואותה שעה התקדמה יחידת הפורצים אל בנין המשטרה. זחלנו לאורך הגדר וחישפנו את הפרצת. כשמצאנוה לבסוף, נתברר, שרק כמה חוטים מן הגדר נחתכו, ולמעשה היתה הגדר סבוכה בקונצרטיות ותיל רב.

אותה שעה נפצע מכדור תועה אחד הפורצים והחל לצעוק. צעקותיו גילו את מקומנו לאויב, והוא התחיל לכוון אלינו את אשו. האנשים נסוגו מעט (הסבלים ברחו לגמרי). תפסתי תרמיל עם חומר נפץ והטלתיו כבונגלור על הגדר. הרחקנו את יתר התרמילים והפעלתי את המטען.

מיד עם התפוצצות הגדר, התקדמנו, ועמנו שאר התרמילים, דרך פרצת הגדר והנחנו את חומר הנפץ ליד הקיר. הפתיל הוצת, ואנו נסוגנו לעבר בית-הספר.

נשמעה התפוצצות. הודעתי למוטקה שעליו לצאת עם יחידתו ולפרוץ לבנין. היחידה יצאה. כעבור זמן-מה שמעתי קריאות: "אין פירצה! לסגת!" הודעתי לחבלן, שיראה ליחידה את מקום הפרצה. יחד הצטרפנו לכוח הפורץ ונכנסנו ראשונים לתוך הבנין. ראינו את הערבים יורדים במהירות ממגדל המשטרה. יריתי אליהם כמה כדורים באקדחי וזרקתי רימון לעברם. מיד שמעתי את מוטקה קורא אלי: "רימון!" — הסתכלתי סביבי, אך לא ראיתי דבר, אותה שעה אירעה התפוצצות על ידנו. רפאל החבלן נפצע פצע קשה בגבו. בינתיים פרצו הכיתות פנימה וטיהרו את הבנין. ערבי אחד נהרג ואחד נשבה. השאר הצליחו להמלט. מדברי השבוי נתברר, שבמשטרה היו 25 רובאים ומקלע אחד. בלילה נורו עוד כמה יריות מן הכפר לעבר המשטרה, אך לפנות בוקר ברחו ערביי צמח מן העיירה. אנשינו חדרו לעיירה וסרקוה. לא נמצא איש עד הקרנטינה החדשה.

דן פרוזמקין

תאריך נפילתו של עמנואל ז"ל

ביום שלישי בבוקר, ה-18 במאי, נפתחה עלינו ההתקפה הגדולה. זמן-מה עמדנו בפני האש הקטלנית של האויב ולחץ הטנקים שלו, אך נשברנו! הצלחנו להחליץ מן הקו דרך סימטאותיה העקלקלות של צמח ולהגיע בנושק ביד, עם הפצועים, אל תחנת-המשטרה. ידעתי: צמח אבודה. האויב עולה על דגניה!

ניסינו להתבצר בבית-המשטרה. מרגע לרגע רבו הפצועים וההרוגים. כבר נשארו רק כ-20 איש שלמים במשטרה. לא הבנתי, לשם מה אנו שרויים עדין כאן. האויב חוסם בטנקים שלו את דרך נסיגתנו לדגניה. — האם בגופנו נעצרים? הד מכוונת-היריה שלנו נשמע מעל הגג, — „המוהיקני-האחרון!“ — אמרתי בלבי — והנה מכיין גם הוא ירד אלינו והודיע: יריותינו אינן משפיעות על רכב-האויב. ניתנה פקודת-נסיגה: „לעזוב את הפצועים ולצאת!“...

דרך הפירצה, שבה נכנסנו כמנצחים לפני שלשה שבועות, יצאנו עכשיו בנסיגתנו, ופנינו לדגניה...

עד היום איני יודע, כיצד עברתי את „דרך-המות“ הזאת והגעתי שלם בגופי. האויר היה דחוס משריקות כדורים ופגזים. ידעתי: הגופל לא יקום עוד... חברים, שיחדינו גדלנו ולמדנו, נפלו לעיני, וידי קצרה מהושיע. המות פשט אחרינו את ידיו הארוכות וקצר את קצירו בלירחם...

מזועזעים הגענו לדגניה. הד-עמום נשמע מצמח... עם ערב נשתרר שקט. דממה מבשרת רעות ירדה על הכל. — דרוכים ישבנו, וחכינו ליום המחרת,

אמי

האנדרטה הישנה בצמת לזכר חללי
מלחמת השחרור בעסקה (ידן)

"יהי זכרו ברוד"

מימון עמנואל
1927-1948

...אך נצבאר את כולם
את יפה הבלגיות והחלוא
כי רעות שבעות, לעולם
לא תיתן את לבך לשכוח.
אהבה מקדשת כיום
את תשובת כנען לפרח.

חיים גלי

מימון עמנואל בן יעקב ואסתר.

נולד י"ז בתשרי, תרפ"ח, בירושלים. השכלה תיכונית, חניך
התנועה המאוחדת. חבר בקב' "פוריה".
נפל בצמח, ט' באייר, תשח".

ממכתביו של מימון עמנואל ז"ל

עמנואל מימון

4.3.1947, פוריה,

שלום, יקירי!

אני עצמי מבולבל מרוב העבודה והתכנונות העומדות לפני לימים הקרובים. לדוגמא:

(א) בליל־שבת (חיום יום שלישי) חתקים מסיבת־פורים ואני מתכונן לכתוב לקראתה עתון חיתולי גדוש; (ב) למסיבה אני צריך להכין מתנה והדבר דורש זמן ויוזמה; (ג) בקרוב אני עומד להוציא עלון חדש שיהיה מלא וגדוש ועלי לכתוב לכל החברים שבחוץ שישלחו את דברם לעלון (אגב: שכחתי להגיד לכם שכבר יצא עלון אחד — זאת ראשית; ושנית, שנשארת לתקופה בלתי־מוגבלת העורך היחיד של העתון וזה מחייב אותי בהרבה); (ד) עכשיו ראשית־מרץ ועלי איפוא לסכם את כל חשבונות־פברואר; (ה) בקרוב יתקיים אצלנו משפט ספרותי על הספר "שמשון" לזאב ז'בוטינסקי ואני עסוק עתה בקריאתו. אם תוסיפו לכל אלה רק את זה שמחוך ליום־העבודה עלי גם לאכול שלוש פעמים ביום ולהתקלה פעם ולשטוף את הרצפה (אל תשכחו שהחדר גדול) ולסדר את המטה ולצחצה את הנעליים וללמוד קצת בולגרית וקצת ערבית ואנטומיה, הרי תראו שבאמת אפשר לצאת מכל זה מבולבל. ואם נוסף לכל זה אני עוד יושב לכתוב לכם מכתב (ואני כבר עומד בעמוד ה' שבו) הרי זה באמת הישג גדול מצד־י. אגב, זו אחת הסיבות לשגיאות הרבות ולרשלנות בכתיבה בצורת ה"היצוניות" (אבל אתם אל תלמדו ממני).

אני מתאר לי שהעוצר לכל שאר הבלבולים יגרמו בוודאי לדחייה נוספת בענין כלי־הניתוח, אבל עלי אין זה משפיע. אני לא אפסיק לבלבל לכם את המוח עד שלא אקבל מכס תשובה ברורה בענין זה. פשוט, רוחי כבר קצרה וזה מעכב אותי בלמודי.

בשבת זו הייתי בבית גורדון וסיימתי מפעל אחד חשוב. עברתי על שלושים ספר בערך (כמובן רק על חלקים מהם וברפרוף) באנטומיה ובפיסילוגיה וציינתי לי כארבע־חמשה שעל פיהם אני מתכונן לעבוד. חוץ מזה ערכתי רשימות קצרות על כל ספר כדי שאוכל פעם, באם אצטרך, למצוא פרטים מסויימים בספר זה או אחר. נוסף לרשימת הספרים וציון־הפרטים ערכתי לי תכנית מדוייקת לעבודה וגם חלוקת הזמן המשוער לכל דבר: החלוקה הכללית יצאה בערך כזו: במשך השנה אעבור על אנטומיה ופיסילוגיה באופן יסודי. אחרי זה אתחיל בתורת ההתפתחות (דרויניזם וכו') ותורת־התורשה ובאותו הזמן אתחיל גם לעסוק בסיסטמטיקה בוטנית (זאת אומרת בהגדרת־צמחים). אמנם עכשיו העונה המתאימה ביותר לכך בגלל ריבוי הצמחים, אבל דבר זה גוול הרבה זמן וכפי שצינתי מקודם קשה לי למצוא את הזמן הזה. אחרי שאעבור על כל החומר הנ"ל אני רוצה לבחור בחלק קטן מעולם החי. אני מניח שזה יהיה מערכת פרוקי־הרגל או משפחה אחת מתוכה. אבל זה עוד לא ברור לי. ובחלק זה אעסוק בפירוט, זאת אומרת אכין אספים מיוחדים וכו'. באותה תקופה אשתלם גם קצת באנגלית כדי שאוכל לקרוא גם חומר באנגלית על נושאים אלה; בעברית, כידוע, יש באופן יחסי מעט ספרים בשטחים אלו.

מלבד ביולוגיה אני מקווה ללמוד גם ערבית ותנ"ך ובמידה שאספיק גם ספרות ובלגרית.

בנשיקות חמות הרבה הרבה,

שלכם,

שלום רב לכם, יקירי
המבינה כאן הייתה באופן יחסי קשקש לחלוטין עד הופתח המעבר
ואפשר שאלמלא הגיוש ערבים מעבר הירדן ומאשר המקומות לא היה
קורה כאן דבר ולא הייתה נורית אף יורה אחת. בטברית עצמה היה
הסכם לאי-התקפה בין היהודים והערבים. וההסכם קיים בסדרה שלמה
דוגמה אסימטרית: משעה שערבי צליל המגנפול על יהודי קשיש ושדר
ממנו 27 לירות! נודדו בזה על אחרו יהודי, שהיה באותו מעמד, שלף
אקדח והפך לירות בערבי הגדול. אך אביו חססו ומנעו בערו מלירות.
נודדו הנולד ונשא את רגליו. מיד נתקצצו ובאו ערבים מן הסביבה
והחלו לרדוף אחרי הבורח עד שהסמורו. ההורר לא את 27 הלירות
ואף בלשו ממנו מילה על המקרה והתנצלו ככל אשר יכולו. ואת
השודר עצמו חבטו היטב היטב ואחר דנו אותו למעצר בית של
שלושה חדשים!

בינתיים חדרה למקום כנופיה מעבר הירדן ואחרי ששוטטה
בסביבת ימים מספר נכנסה לסבריה והחליטה לפנותה מן יהודים.
מיד עם החל הקרבות התערבו השלטונות ומנו, כמובן, לעזרת הערבים.
גם אולם היהודים שנודדו ביום הראשון למאורעות בסבריה אינם
אלא נפגעי הצבא הבריטי. גם עוצר ידרכים הוטל מתוך מגמה ברורה
להפריע ליהודים להביא עזרה. מעורה בכל זאת לא אחת. לבוא דרך
ההרים ואנשיהם השתלשו מיד על המצב והספיקו באורח זמני את
התפרצות הכנופיה. זו נחרכה בינתיים בעיר העתיקה. בנתיים
המשיכה להגיע הנכונה מאנשיהם. שהסכו עמדות. בטבריה
ובקביבה כדי למנוע כניסת כוח ערבי נוסף לעיר. נוסף. במוצאי
פרצו אנשינו לחלק מעמדות הערבים והנחנו בהם חומרי נפץ. ואחר
הסתלקו. הערבים שהיו מופתעים ונבוכים חזרו מרוב בהלה לעמדות
ומספר רב מהם התפוצץ יחד עם העמדות. במשך הלילה אירעו
כעשרים התפוצצויות אדירות בכל העיר והתמרמרות הייתה לא פסקה
כמעט לרגע. לפנות בוקר כששכבה קצת צעתי האשה. נהביר שאנשינו
כבשו כמחצית מעמדות הערבים. מן השתלטו על מלון טיבריים, בנק
אפי"ר ועל העמדות שבחומת העיר. בין הבנינים המפוצצים היה מלון
סוריה ובית הגנדה בטבריה.

עם בוקר התחילה נפוק: ערבים מסבריה. עזר. הצהריים
במנו על ידנו כשלושים וחמש מבוגרים — אוטובוסים ומכוניות משא,
גדולות פליטים. שנסעו בליווי צבא לקרון לובנה. מיד נפתח. במשא
ומתן עם הערבים והוצע להם שיעזבו בשלום את העיר בתנאי שלא
יעשו דבר בדרכם ושישארו את נשקם. הערבים לא הסכימו לתנאי.
אך מתוך מפעצם כבר היה נואש החליטו לא לוותר. עליהם נשק
והחלו להמסיר את כל אשוריה ביום. במשך כל היום נמשכו
היריבות והפריצות ולפריצות נשמעו התפוצצויות בוהקות. בשעות הערב
פנו המוסדות והצטרפו לערבים אשרות של מניין יהודי. עם נשקם.
הערב לא בא מתוך נסיונה (כי יש בה יותר מן התעצות הקודמת) כי
אם מתוך נסמה לסיים את המינה במהירות האפשרית ולמנוע פגיעות
באנשינו ובחשבותי סבריה בכלל. הערבים שהיו כבת מוכאים ומיואשים
כליל הסכימו לתנאי. מיד ואז התחלה מן המפוצצות. ששעה לתארת
בפליים. מכשירי האלחוט הודיעו: קרוב לחצות: ... מסבריה. נקיה
מערבים. אף כלב ערבי אינו נראה בהרחבת אפנים. עתה תלאביב
השנייה. הערבים ברחו בבבלה שדיריהם על זמנים מחמת כושה. הם
השאירו אחריהם בתים מפוצצים. כמניית חמשת ושרות. עשרות
הרוגים. העיר העתיקה כולה מלאה צהנת הנויות. ליהודי העיר יום
זה ושמחה (למרות שהיתה לא. שעת הצהר) והרגים וקריקים בתצות.
המניינער עוברים ברחובות כשירה בפיהם. ואכן קוליהם
נשק למרחוק. לעת בוקר הכורז על שלטון עברי עצמאי בעיר.
זהו בקצרה מהלך העניינים.

אחרי שולשים הרי השם סבריה הוא אחד הידועים בעולם הרחב.
אילו נעשה בה כפעשה דירי יום הית משעה זה גורם לנו- נוק לא
ישוער. בקרב דעת הקהל העולמית. ואולם עתה, לאחר שהערבים הפכו
את ההסכם ותוצאות כאלה השנו — בלי פצוץ אחד לכוחותינו! —
הרי בודאי שהדבר יעורר יום של כבוד אלינו.

פוריה עצמה נמצאת עכשיו בלב איזור יהודי. ולעומת, כשאנו
רואים את הצופה העומד כל היום על משמרה. עוברי-דרך קל ואנו
חושבים: הלוואי ובכל יישוב יהודי יוכל הצופה להיות שקט ובטוח
כמו כאן. היישובים הערביים הקרובים אלינו ביותר הם: עתה לבית
זהו נצמח מזה. אך גם הם כבר נעשו קצת יותר מתונים ושקטים.
פרשת סבריה למידה אחת יתקת הנוה.

אחמול נערכה חופה לשני הווגות הראשונים. על ארבעה רזבים
סעונים נפרשה החופה ולאחר הסקס המקביל. נשמעה פקודת-אש
וארבעתם הרעמו כאחד ובישרו למרחוק: ע"שפתחנו.
החדרים וחדרה-אחול סידרו לקראת יפסח. ועתה, עם הפסח
החדש, עושה חדרה-אחול רושם נחמד מאד: מעמדות הן הקבוצות
הצערות שכוללות להתנאות בחדר אוכל מרווח ונפח. כזה.
ועתה עם התפתחות המצב במחוז מסוימת. עולה מחדש התקנה
שאלול לאחזקתם בהדשים הקרובים (לפי שעה עוד-אין אפשרות לכך).
אם המצב יוסיף להשתפר יתכן שלאחר משהם. כחדש או חדשים.
אקח את החופש השנה שלי ואבוא לבקרם למספר ימים. אם אינני
מונה הרי שרם הייתי ביהודים בשנת תש"ח. עד לפני ימים מספר
נראה הרעיון לצאת לחופש השנה ככלתי ממש ומציאותי כלל וכלל
ואילו עתה יש תקווה לכך.

בברכת אהבה,

שלום רב לכם, יקירי
במשך שנים, ואפשר גם עשרות בשנים. מספרים הערבים פעמי
על נישול ודחיקת רגל מצד היהודים. בפני כל ועדת הקידמה נבדק
והדוגמה מחדש סענה זו והפיר הנוסח, ואילו עתה... עתה א
מקימים בריוק את מה שסענו הערבים במשך שנים. ואולם הפכה ה
הגורמים לכך. בכל סינות הארץ הולכים ומסתלקים כפרים ויישובי
ערבים וחוליים מהתקיים בתור יישוב. רק במקום הסמסון במפה בתי
היישוב הנומאים שירידי יישוב בצורת בתי חמר או תרבות. הכביש
שלנו נקיה עתה מערבים כליל (הכוונה לסביבה הקרובה שהיה א
יותר). על הסתלקותם של מגרה וסודר כתבתי לכם בזמנו. ביניהם
נחלק גם גדיש — הוא הכפר השכן לנו ביותר — ואבדויה בעק
הירדן. ועל הפעולה בנסר ארץ קראתם בעתון. עתה גם הוא ה
מלתקיים כיישוב. יש לנו עתה דרך חשיתה בהחלט לסבריה ולעצם
הירדן. מצבנו עתה מבחינת הכספון טוב יותר! משהיה לפני כה
שבעות. הסיבה לכך היא זו:

עד כה היו שנינו הערבים משמשים הסוואה טובה לאנשי
כנופיות. שיכלו להדור אליהם כדי להתקוף אותנו. ואילו עתה —
מהתפתח השטח כליל ואף של של ערבי לא נראה בסביבה. ונחות
הכספון שלנו שולטים לחלוטין בכל השטח. הרי אין ערבי מעז להראות
את חטמו, ומבחינת זאת הרי זו מעלה גדולה מאוד. עד כה היו
המדובר על הכפרים השכנים. ואשר לשכנינו ממש — חזר לנו
חצר — סוף סוף גם הם עזבו. אחמול. לאחר שלושים (שמונה שנים
של ישיבה במקום. ההליט דיאב איבריים שכנו לעזוב את המקום
העמסנו על מבוגריהם שלנו. עד אסם מקובל. את כל מסלוליו —
אליהם. מוסות, מחצלות, שמיכות, אבגריהים. פחים וסמרטוטים
העברנו אותם הרחק על יד מדה שער הגולן. מקום שממנו הם יעברו
להלא לעבר הירדן. (על התובלה הזאת היו בוודאי הכמינו אומרים:
הסד של אמת!) הנפשות החוות עצמן סרם עברו ועוד עתה הם
יושבים בחצרים מסביב למדורה ומגרישים. כמו שאומרים. את עתם
האחרונה במקום. עוד משג גם הם יעברו עם צאנם ומחר תהיה חצרים
ריקה. ולא יישאר כי טמן לעשרות שנותיהם שהם כילו כאן.
בנוגע לחצר עצמה יש לנו תבניות רבות. אך, כסופר של דבר,
סבורני שנהווה אותה. כיון שהוא קשה עלנו מבחינת הכספון. אך
לפי שעה לא תוחלט הדבר ולעתיד פתורנים. עם עזיבתם הורגשה
כאן הקלה — מסיבה שאינכם משערים כלל: מבחינת יחסי-שכנים
שונו בינינו — הלוואי שבין היהודים לבין עצמם יהיו תמיד יחסים
טובים כאלה! אלא מאי? כשאנו קוראים עלתנו על מבני התועבה
של העם הערבי האצילי קשה לנו לראות. ערבים מסתובבים על ידנו
ממש, ולא זו בלבד אלא שאנו משמשים להם מגן ומחסה. וסבורני
שלולא עזבו את המקום היתה ההגנה כיום מן הימים משלחת אותם
ואפשר שלא דוקא למקום שהם התכוונו לו...

אמש קרוב לאחת עשרה היה לנו הישג חשוב שהוא אפילו בחינת
נצחון קטן. הצלחנו להתקשר באיכות עם מעוז. מאותמים היינו אותה
שעה לאלומות, הנמצאת. כידוע, דרומית לנו כשהבחנו לפתע בסימני
אור מעליה. תחילה לא חבנונו דבר אך לאם לאש התבחרו הסימני
וקלטנו: כאן מעוז! ענינו להם: (ולא בלי נאווה, למרות שבפני
אין הדבר מורגש!) כאן פוריה! אחר כך החלפנו ברכות לקרא
ההישג וכן גם רשמים — ובפרט. אני מנחם שאין אתם תוספים
גדל ההישג, עד כה. היתה. מ'גדה הנקודה המרוחקת ביותר שהיינו
קשורים אתה באיכות-אור והיא מספר קילומטרים בלבד. מאתנו
ולפתע — קפיצת עקב עד עמק בית שאן! הרגשה טובה. וצחקת בן
העובדה שאין אתה חרד, ושכל עבר יש עין צופה ואף לב הדופק
עמך יחד וחדר ממותך לכל הנעשה.

כאן מתגלים החיים בסדרם. בטבריה עצמה קצת שפוח. כס
שאתם יכולים לשיטוט ברריו או לקרוא בעתון. (אם מגיע אליכם כוח
לא עצם הענין הסביבה שלנו עד עתה היא אחת השקטות ביותר, וא
להביא בחשבון את העיזות הערביות שהוכרזו. הרי יש תקווה להשקט
הזה. יימשך זמן רב למדי ואולי עד מנצחון הסופי. על כל פני
דריכותנו וכוננותנו אין דפות וכתמידי מוכנים אנו לכל צרה.

שלום, שלום לכם וכל אושר וטוב. חזקו ואמצו!

שלכם,

שלום רב לכם, יקירי
המבינה כאן הייתה באופן יחסי קשקש לחלוטין עד הופתח המעבר
ואפשר שאלמלא הגיוש ערבים מעבר הירדן ומאשר המקומות לא היה
קורה כאן דבר ולא הייתה נורית אף יורה אחת. בטברית עצמה היה
הסכם לאי-התקפה בין היהודים והערבים. וההסכם קיים בסדרה שלמה
דוגמה אסימטרית: משעה שערבי צליל המגנפול על יהודי קשיש ושדר
ממנו 27 לירות! נודדו בזה על אחרו יהודי, שהיה באותו מעמד, שלף
אקדח והפך לירות בערבי הגדול. אך אביו חססו ומנעו בערו מלירות.
נודדו הנולד ונשא את רגליו. מיד נתקצצו ובאו ערבים מן הסביבה
והחלו לרדוף אחרי הבורח עד שהסמורו. ההורר לא את 27 הלירות
ואף בלשו ממנו מילה על המקרה והתנצלו ככל אשר יכולו. ואת
השודר עצמו חבטו היטב היטב ואחר דנו אותו למעצר בית של
שלושה חדשים!

בינתיים חדרה למקום כנופיה מעבר הירדן ואחרי ששוטטה
בסביבת ימים מספר נכנסה לסבריה והחליטה לפנותה מן יהודים.
מיד עם החל הקרבות התערבו השלטונות ומנו, כמובן, לעזרת הערבים.
גם אולם היהודים שנודדו ביום הראשון למאורעות בסבריה אינם
אלא נפגעי הצבא הבריטי. גם עוצר ידרכים הוטל מתוך מגמה ברורה
להפריע ליהודים להביא עזרה. מעורה בכל זאת לא אחת. לבוא דרך
ההרים ואנשיהם השתלשו מיד על המצב והספיקו באורח זמני את
התפרצות הכנופיה. זו נחרכה בינתיים בעיר העתיקה. בנתיים
המשיכה להגיע הנכונה מאנשיהם. שהסכו עמדות. בטבריה
ובקביבה כדי למנוע כניסת כוח ערבי נוסף לעיר. נוסף. במוצאי
פרצו אנשינו לחלק מעמדות הערבים והנחנו בהם חומרי נפץ. ואחר
הסתלקו. הערבים שהיו מופתעים ונבוכים חזרו מרוב בהלה לעמדות
ומספר רב מהם התפוצץ יחד עם העמדות. במשך הלילה אירעו
כעשרים התפוצצויות אדירות בכל העיר והתמרמרות הייתה לא פסקה
כמעט לרגע. לפנות בוקר כששכבה קצת צעתי האשה. נהביר שאנשינו
כבשו כמחצית מעמדות הערבים. מן השתלטו על מלון טיבריים, בנק
אפי"ר ועל העמדות שבחומת העיר. בין הבנינים המפוצצים היה מלון
סוריה ובית הגנדה בטבריה.

עם בוקר התחילה נפוק: ערבים מסבריה. עזר. הצהריים
במנו על ידנו כשלושים וחמש מבוגרים — אוטובוסים ומכוניות משא,
גדולות פליטים. שנסעו בליווי צבא לקרון לובנה. מיד נפתח. במשא
ומתן עם הערבים והוצע להם שיעזבו בשלום את העיר בתנאי שלא
יעשו דבר בדרכם ושישארו את נשקם. הערבים לא הסכימו לתנאי.
אך מתוך מפעצם כבר היה נואש החליטו לא לוותר. עליהם נשק
והחלו להמסיר את כל אשוריה ביום. במשך כל היום נמשכו
היריבות והפריצות ולפריצות נשמעו התפוצצויות בוהקות. בשעות הערב
פנו המוסדות והצטרפו לערבים אשרות של מניין יהודי. עם נשקם.
הערב לא בא מתוך נסיונה (כי יש בה יותר מן התעצות הקודמת) כי
אם מתוך נסמה לסיים את המינה במהירות האפשרית ולמנוע פגיעות
באנשינו ובחשבותי סבריה בכלל. הערבים שהיו כבת מוכאים ומיואשים
כליל הסכימו לתנאי. מיד ואז התחלה מן המפוצצות. ששעה לתארת
בפליים. מכשירי האלחוט הודיעו: קרוב לחצות: ... מסבריה. נקיה
מערבים. אף כלב ערבי אינו נראה בהרחבת אפנים. עתה תלאביב
השנייה. הערבים ברחו בבבלה שדיריהם על זמנים מחמת כושה. הם
השאירו אחריהם בתים מפוצצים. כמניית חמשת ושרות. עשרות
הרוגים. העיר העתיקה כולה מלאה צהנת הנויות. ליהודי העיר יום
זה ושמחה (למרות שהיתה לא. שעת הצהר) והרגים וקריקים בתצות.
המניינער עוברים ברחובות כשירה בפיהם. ואכן קוליהם
נשק למרחוק. לעת בוקר הכורז על שלטון עברי עצמאי בעיר.
זהו בקצרה מהלך העניינים.

אחרי שולשים הרי השם סבריה הוא אחד הידועים בעולם הרחב.
אילו נעשה בה כפעשה דירי יום הית משעה זה גורם לנו- נוק לא
ישוער. בקרב דעת הקהל העולמית. ואולם עתה, לאחר שהערבים הפכו
את ההסכם ותוצאות כאלה השנו — בלי פצוץ אחד לכוחותינו! —
הרי בודאי שהדבר יעורר יום של כבוד אלינו.

פוריה עצמה נמצאת עכשיו בלב איזור יהודי. ולעומת, כשאנו
רואים את הצופה העומד כל היום על משמרה. עוברי-דרך קל ואנו
חושבים: הלוואי ובכל יישוב יהודי יוכל הצופה להיות שקט ובטוח
כמו כאן. היישובים הערביים הקרובים אלינו ביותר הם: עתה לבית
זהו נצמח מזה. אך גם הם כבר נעשו קצת יותר מתונים ושקטים.
פרשת סבריה למידה אחת יתקת הנוה.

אחמול נערכה חופה לשני הווגות הראשונים. על ארבעה רזבים
סעונים נפרשה החופה ולאחר הסקס המקביל. נשמעה פקודת-אש
וארבעתם הרעמו כאחד ובישרו למרחוק: ע"שפתחנו.
החדרים וחדרה-אחול סידרו לקראת יפסח. ועתה, עם הפסח
החדש, עושה חדרה-אחול רושם נחמד מאד: מעמדות הן הקבוצות
הצערות שכוללות להתנאות בחדר אוכל מרווח ונפח. כזה.
ועתה עם התפתחות המצב במחוז מסוימת. עולה מחדש התקנה
שאלול לאחזקתם בהדשים הקרובים (לפי שעה עוד-אין אפשרות לכך).
אם המצב יוסיף להשתפר יתכן שלאחר משהם. כחדש או חדשים.
אקח את החופש השנה שלי ואבוא לבקרם למספר ימים. אם אינני
מונה הרי שרם הייתי ביהודים בשנת תש"ח. עד לפני ימים מספר
נראה הרעיון לצאת לחופש השנה ככלתי ממש ומציאותי כלל וכלל
ואילו עתה יש תקווה לכך.

בברכת אהבה,

בית הספר בו למד עמנואל

נוסע בשנת 1923 וכלל בתי ספר של ההסתדרות הכללית. בתי הספר של רשת העובדים כונו בשם בית החינוך לילדי עובדים. היה חורם חשני בנדל"ו, בו התחנכו נכון לשנת 1948 כ-30% מהילדים. זהות אידאולוגית עם תנועת העבודה והסתדרות העובדים הכללית. מבחינה מפלגתית זהה עם מפא"י ומפ"ם. זרם העובדים דגל בחינוך סוציאליסטי-פועלי על ידי "עיצוב אישיות יהודית-הלוצית-עצמאית, הדורת חוץ ציוני סוציאליסטי, המוכנה לחגשים בגוף ובנפש את יעודה של תנועת העבודה העברית הסוציאליסטית בארץ". למעשה כיוונו בתי הספר של זרם העובדים את תלמידיהם ל"הגשמה" - התיישבות הלוצית בקיבוצים שהיו מושבתים על מחרת הסוציאליזם. כמו כן, בבתי הספר ניסו לכוון את התלמידים לפעילות בתנועות הנוער הסוציאליסטיות. מוסדות החינוך של זרם העובדים הניפו שני דגלים - הדגל הישראלי לצד הדגל האדום שסימל את האידאולוגיה הסוציאליסטית-קומוניסטית. שרו את "תחוקה" והאינטרנציונל לצד התקווה. אחד במאי היה יום שבתון וחיסם אליו היה שווה ערך ליחס לחגים האחרים. זרם זה נלווה תת-זרם דתי שכונה זרם העובדים הדתי או הפשט הדתי.

תנועת "מחנות העולים" בו היה חבר

המחנות העולים קמה בשנת 1926 בתל אביב והייתה לתנועת הנוער הלומד הראשונה אשר קמה בארץ ישראל. מייסדי התנועה היו מספר נערים ונערות, אשר חשו בריקנות חיי העיר, והיפשו את דרך חדשה לעשייה חברתית, לחלוציות ולהגשמת את ערכי הציונות בארץ ישראל. אותה חבורה אשר יצאה לעבוד ולחנך את הנוער ברחבי הארץ, הפכה אט אט לתנועת נוער שבמהלך השנים יישבה, הקימה, וחידשה 41 קיבוצים בישראל. המחנות העולים היא ביסודה "תנועה של חניכים", המאמינה כי על החניכים לקבל על עצמם את האחריות להוביל ולעצב את עקרונות התנועה ומימושה. התנועה מקיימת מוסדות חניכים קבועים, אשר בהם מתקבלות ההחלטות המרכזיות על דרכה החברתית-פוליטית.

התנועה המאוחדת לה השתייך

תנועה המאוחדת הייתה תנועת נוער לומד שהוקמה בשנת 1945 כאשר חלק מחברי תנועת המחנות העולים פרשו על רקע פילוג במפא"י והתאחדו עם חברי תנועת גורדוניה-המכבי הצעיר. עד למלחמת השיחרור הייתה התנועה מצומצמת אך לאחר מכן היא התרחבה מאוד, ובין השנים 1950-1953 פעלה התנועה בבתי ספר שונים בארץ. ב-1954 התאחדה התנועה עם תנועת הבונים העולמית, והוקמה תנועת "הבונים-התנועה המאוחדת" ב-1959 התאחדה התנועה עם "הסתדרות הנוער העובד" ויחד הוקמה "הסתדרות הנוער העובד והלומד".

